

Tire-Gökçen çevresinin genç tektoniği, Küçük Menderes Grabeni güney kenarı, Batı Anadolu

T. Emre ve M. Tavlan

Dokuz Eylül Üniversitesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, İzmir

tahir.emre@deu.edu.tr

Küçük Menderes Grabeni'nin güney kenarının orta kesiminde yer alan Tire-Gökçen dolaylarında, Menderes Masifi Çine Asması'nın mermer, şist, gnays ve metagabroları temeli oluşturur. Metamorfik kayaları; Orta Miyosen yaşlı (Gemici ve diğ.,1992) kömürlü göl ve akarsu tortulları, Pliyo-Pleyistosen yaşlı alüvyon yelpazesi çökelleri ve Holosen yaşlı alüvyonlar üstler.

Bölgede etkili olan beş adet deformasyon evresi, birbirleriyle kesen-kesilen ilişkisine sahip fay takımlarını oluşturur (Emre ve Sözbilir 2006). K-G yönlü sıkıştırmalı tektonik evreden sonra etkili olan, başlangıç yaşı tartışmalı, K-G, KD-GB ve KKD-GGB doğrultulu çekme kuvvetlerinin etkisiyle bölgede oluşan faylar, yöredeki havzaların evrimini ve tortul dolgununun geometrisini denetlemiştir.

Birkaç kilometre izlenebilen yüksek açılı normal faylar, Tire-Gökçen yöresinde, çok belirgin basamak benzeri morfoloji sunar. Pliyo-Kuvaterner yaşlı, genişlemeli son deformasyon evrelerinde oluşmuş, günümüzde de diri olan bu yüksek açılı fay takımları birlikte çalışarak, Küçük Menderes Grabeni'ne güncel morfolojisini kazandırmıştır. Yakın tarihli Tire depremlerinin de (koeriboun: www.koeri.boun.edu.tr) kanıtladığı gibi, bölgede tektonik etkinlik günümüzde de sürmektedir.

Alüvyonlar tarafından doldurulan ve geniş düzlükleri oluşturan en genç çöküntü alanlarını sınırlandıran faylar üzerinde birden çok hareketin izleri bulunur. Kesen kesilen ilişkisine sahip bu faylardan yaşlı olanlar DKD-BGB, genç olanlar ise KB-GD doğrultuludur. Bunlardan yaşlı olanlar GD'ye eğimlidir ve önce sol yönlü doğrultu atımlı olarak daha sonra da oblik normal fay olarak hareket etmiştir. Genç olanlar ise GB'ye eğimlidir ve beş kez hareket etmiştir. Bu hareketlerin ilki sağ yönlü doğrultu atımlı, diğerleri ise oblik atımlı normal fay olarak kendini gösterir.

Anahtar kelimeler: Batı Anadolu, Küçük Menderes Grabeni, Genç Tektonik, Neojen-Kuvaterner Karasal Tortullar.

Bu çalışmayı DEÜ Rektörlüğü (04.KB.FEN.032 nolu DEÜ AFS projesi) desteklemiştir.

Kaynakça:

Emre, T. ve Sözbilir, H. 2006b. Kiraz havzasının tektonik evrimi: Küçük Menderes Grabeni doğu ucu, Batı Anadolu. 59. Türkiye Jeoloji Kurultayı Bildiri Özleri Kitabı, Ankara, 391-392.

Gemici, Y. Akgün, F. & Yılmaz. Ç. 1992. Akçayşehir (Tire-İzmir) Neojen havzasının fosil makro ve mikroflorası. Doğa Türk Botanik Dergisi 16, 383-393.

koeriboun : www.koeri.boun.edu.tr